

Avlens store forklaringsmæssige udfordring

Af Morten Kargo, VFL Kvæg

Avlens store forklaringsmæssige udfordring er at skabe forståelse for adskillelsen af arv og miljø. Som nævnt tidligere i dette nummer af bladet kan en ko godt give en høj indtjening til ejeren, selv om den har et lavt avlsmæssigt niveau (lavt NTM). Den skal bare passes godt. Allerede omkring 1930 ydede en ko ved navn van der Meer 13.771 kg mælk og 577 kg fedt (kilde: Sortbroget kvæg, 1983) og det er jo klart, at den avlsmæssigt var betydelig ringere end vore køer anno 2012. Den har blot været udsat for en ekstrem god pasning.

Et mere nutidigt eksempel er ko nr 706 fra Søren Bojer, Jelstrup. Den er født i 1991 og ydede i gennemsnit af 9,3 år 16.266 kg mælk, 699 kg fedt og 523 kg protein. Aktuelt har den et NTM indeks på -3 og et Y-indeks på 100. Årsagen til denne ekstreme ydelse er, at Søren havde en helt unik forståelse for at passe køer, og dertil har 706 haft en vis portion held i sin tilværelse. Havde nr. 706 været født 15 år senere og malket i en besætning med et gennemsnitligt pasningsniveau anno 2012, og havde den været tilsmilet med et almindeligt held, ville hendes ydelse have været lige knap den gennemsnitlige aktuelle landsydelse – altså knap 10.000 mælk og formodentlig i et færre antal år.

Ovenstående fortæller historien

om betydningen af et godt pasningsniveau. Selv om vi i mange år har vidst, at det forholder sig således, at et dyrs præstation er påvirket af både arv og miljø, havde folk svært ved helt at forstå det i

første del af halvfemserne, og derfor solgte Søren næsten alle tyrekalve som foldtyre. Køberne må jo have troet, at de købte Sørens gode pasning og høje besætningsydelse med – det gjorde de ikke.

Grå Ferguson eller spritny Fendt

Af uforklarlige grunde er der stadig folk, som har denne opfattelse. De tror, at det de ser, er avlsværdien, men det er at stikke sig selv blå i øjnene. Årsagen til det er, at det er let kun at forholde sig til det man ser – eksempelvis ydelsen – men sværere at forholde sig til et avlsværdital. Avlsarbejdet har imidlertid bare været udsat for samme teknologiske udvikling som kvægbrugserhvervet iøvrigt har været. Det er også langt nemmere at betjene en grå Ferguson fremfor en spritny Fendt 936 med flere hundrede hestekræfter og mange forskellige indstillinger og knapper. Det betyder dog ikke, at nutidens kvægbrugere kan nøjes den simple Ferguson med begrænset kapacitet frem for den effektive Fendt. Den manglende forståelse for ad-

skillelsen mellem arv og miljø og forventningen til at kunne se avlsmæssige forskelle på enkelt dyr har også været årsagen til, at det tog lang tid før der opstod accept af, at det var muligt at avle efter sundheds- og reproduktionsegenskaber. Disse egenskaber har jo som bekendt lav arvbarhed, som betyder, at den variation, der skyldes pasning, er meget stor i forhold til den variation, som skyldes arv, og derfor er det vanskeligt at se forskelle imellem enkelt-dyr. På store grupper af dyr er de forskelle dog tydelige, som vist i artiklen "NTM virker i alle besætninger" i dette blad.

Forstå arv og miljø

Målet med artiklen her er, at alle, der ønsker, at dansk og nordisk